

РАСТДЗИНАД

Газет цæуын райдыдта 1923 азы 14 мартыйы – газетæ издаётся с 14 марта 1923 года

2024 азы 23 апрель – хуымгæнæны мæйы 23 бон, дыццæг

Аргъ 10 сомы

КАЕСУТ НОМЫРЫ:

- 2 УÆЛАХИЗМÆ ЦÆУГÆЙÆ
Фыдыбæстæйы Стыр хæст
- 3 ДЕНДЕНИЗ ЦАРДЫ УИДÆГТÆ
Тематикон фарс
- 4 СПОРТИВОН ФИДИУÆГ
Футбол

www.rastdzinad.ru
vk.com/club217633221
t.me/gazetarastdzinad1923

Аппаратон æмбырд

Æдасгзынаг æмæ социалон фарстатæ

Нæ республикæйы уыд Хицауады æрвылкъуырион аппаратон æмбырд. Амыдта йæ РЦИ-Аланийы Сæргълаууæг Сергей МЕНАЙЛО. Архайдгой дзы Цæгат Ирыстоны ведомствæтæ æмæ муниципалитетты разамонджытæ.

Ныхас цыдис нæ республикæйы оперативон уавæр, æдасгзынаг æмæ социалон фарстатыл. Алы ведомствæйы разамонæг дæр бæлвырд бæрæггæнæнтæ бацамыдта ивгъуыд къуырийы куыстæн, цавæр къуылымпыдзинæдтæ æрцыд сæ архайды, срæстгæниаг дзы цы ис æмæ цы бафтыд саразын.

Æмбырды рæстæг Сергей Менайло фылдæр æргом аздæхта цæрæнуатон-коммуналон хæдзарады архайдмæ æмæ фæнысан кодта, ацы къабазы куыст зынгæ рацаразын кæй хъæуы, уый. – Тынг бирæ лыгæниаг æмæ æнæхæст хъуыддæгтæ ис амынд хæдзарады архайды. Нæ республикæйы æмбалæдты объектæн сæ фылдæр «Росреестр»-ы несты. Сæ фылдæр амынд цæуынд, цæргæг кæм нæ кæнынд, ахæм объектыл. Уыцы хæдзæртты хицæутæ коммуналон лæггæд-

тæ нæ фидынц, æмæ ацы фарста у æркæсынаг. Уымæй уæлдай, бирæфатерон бæстхæйтты уæлдаз-

гуйтæ рацарæзтой дуканитæ, афтæктæ æмæ æндæр куыстуæттæм, коммуналон лæггæдтæ та сын фидынц кувд фатерæн, афтæ. Уый закæныны бындурыл æгъ-

республикæйы Сæргълаууæг. Æмбырды ма Сергей Менайло æмбæлгæ ведомствæйæн бафæдзæхста миграцийы фарстамæ бæл-

бæрæгбæтты мадзæлттæ. Мидхъуыддæгты оргæнтæ, Енаæнидзинад хъæхъæнынады, Цæрæнуатон-коммуналон хæдзарады, артаг æмæ энергетикæйы æмæ Енаæнхæлæджы уавæрты министрæдтæн хæс кæнын, фæллауадзæн бонты аварирон, медицинон æмæ барадхъæхъæнæн службæтæ къæрцхъус кувд уой æхсæнады хабæрттæм. Зæрдыл дарын хъæуы зынгирæвæзты æмæ донивылдтыты æрдзон уавæрмæ цæстдарыны хъуыддæг. Райдыдта арæзтатон куыстыты афон дæр. Районты сæргълауджытæ хъуамæ кæсой сколлатæ, равдауæндæттæ æмæ фæндагты бындурон цалцæджы куыстæм, уымæн æмæ бæрондзинад уыдон хæссынц. Алы фарста дæр афойнадыл æххæстгонд хъуамæ æрцæуа, – дзырдта дарддæр Сергей Менайло.

Æмбырды маыхас цыдис æндæр ахсджиаг фарстатыл дæр.

САУГÆТЫ Тамилæ

Хъæууон хæдзарад

Уалдзыгон куыстытæ – сæ тæмæны

Хуымæллæджы Плиты Иссаейы номыл колхозы фæллойдæнджытæ, куыддæр хъарм бонтæ ралæууыдысты, афтæ дысвæлдæхтæй бавналдтой уалдзыгон-быдырон куыстытæм. Цæмæй фæзæдджы тыллагæрзадæй зæрдæ барухе уа, уый тыххæй йыл æрвылбон архайын хъæуы. Уый хорз æмбарынд хуымæллæгæтæ æмæ хъæзуатонæй æвнæлынд куыстæм. Сæ размæ лæууы ахсджиаг хæстæ. Фыццаджыдæр, 800 гектары фæзуаты хъуамæ байтауой нарторх.

Ныртæккæ фæлтæрдджын механизатортæ **Бигъаты Хъæзыбег, Бететы Олег, Быгуылыты Феликс, Кокайты Эльбрус** æмæ **Киситы Руслан** мæр цæттæ кæнынц, уæззау трактортæ «К-700» æмæ «К-744»-йы уындæр нæ банцайы, цалындæст цæст фæуыны, уæдмæ. Бригадæн бирæ азты разамынд дæтты **Бызыккаты Феликс**, фæлтæрдджын инженер-механик. Ам бафиппайын хъæуы: Феликсы «агурджытæ» бирæ уыд, хуыдтой йæ æндæр куыстуæттæм, фæлæ йæ

мæй куыстытæ цæуынд æнæкъуылымпытæй. – Ис нæм, цыдæриддæр хъæуы, ахæм мæркусæн техникæ – трактортæ, тауæн, похджæнæн агрегаттæ, дискатор, суанг ма комбайн дæр. Куыстытæ кæрæдзи фæстæ æнæрлæууæгæй фæуæуынд, бонны ахаст кувд вæййы, уый хынджæй. Бирæ азты дæргытæ нæ цалцæггæнæн æрмæдзы сæргытæ лæууы **Уæзæгты Нугзар**, æххуыс та йын кæны **Гуыдиаты Руслан**. Хорз зонынд техникæйы «низтæ», рагагъоммæ йæ ба-

ды раздæры фæллойдæнджытæ æмæ фæкæсынаг бинонты дæр, – радзырдта нын Таймураз.

Нæ куырыгон фыдæлтæй нæм æмбисонд æрхæццæ, афтæд готлаг, дам, хъен нæ лæууы. Уыцы ныхæсты рæстдзинад алы йæхиуыл дæр банкæры, фæлæ, райсомæй изæрон куыст чы кæны, уыдон та уæлдай уæзæды ахаст сты. Æмæ уыцы хуыддæгмæ Кæсæбиты Барисы «рдыгæй уæлдай цæстдард ис. Хæринаггæнæг **Цæлоиты Фатимæйæн** æппæт уавæртæ дæр сарæзта, правленийы кæртты – диссаджы хæрæндон, хъæугæ техникон фæрæзтæй ифтонг, цæмæй бавнала, ахæм хæлцыт продукттæ – ногæй-ногмæ. Зæрджи-агæй скæны дæдджын хæринаг, дзул дæр сæхæдæг фыцынд, æмæ сæ уый фæстæ, адæм кæм кунсынц, уырдым афойнадыл тæвдæй бахæццæ кæнынц. Уымæн нæхæдæг

Аивады тæгтæ: Мæскуы – Дзæуджыхъæу

Ног фембæлд – Гæздæнты Гайтойы уацмысты хъайтартимæ

Цалдæр бонны размæ ирыстойнаг аивадуардджытæ аргъгæнæг уыдысты Гæздæнты Гайтойы роман «Ночные дороги»-мæ гæсгæ æвæрд спектаклæн (сценæмæ йæ рахастой Мæскуыйы Борис Шукнины номыл Театралон институты цыппæрæм курсы студенттæ). Æмæ та ног фембæлд уырысæг эмиграцийы зындгонддæр фыдджытæй иуы сфæлдыстатимæ – ныр та мæскуыйаг театр «Эрмитаж» Дзæуджыхъæуы раддисдæн Гайтойы роман «Призрак Александра Вольфа»-йы бындурыл æвæрд спектакль.

Мæскуыйаг театрытæ «хсæн «Эрмитаж» рагæй бæрæг дары, критиктæ, стæй аивадуардджыты цæсты дæр ацы театралон къордæн ис, ирд авторон эксцентрикон æмæ авангардон сфæлдыстатæй йæхиæмæ чы æлвасы, ахæм хæдбындур культурон ардзæсты кад. Театры репертуары алкæддæр бынат ис цымыдисагдæр, арфдæр æмæ зындæр прозæ æмæ драматургийæн. Уымæ, бирæ авторты уацмыстæн театралон сценæмæ фыццаг фæндæг «Эрмитаж»-ы артисттæ айгæрттой (æмæ рæстæг кувд æвдисы, афтæмæй амынд уацмыстæ «театралон æвзагыл» хорз абадтысты, сценæйыл дзæбæх рафидындтой – ууыл дзыртынд театрзæуыты цымыдисдзинад æмæ критикты рецензитæ).

Æрмæст фæстаг азты «Эрмитаж»-ы сценæйыл æвæрд æрцыдысты Даниил Хармсы, Юрий Олешиайы, Владимир Маяковскийы, Александр Пушкины, Уильям Шекспиры, Мигель де Сервантесы, Курт Воннегут æмæ бирæ иннæ авторты уацмыстæ.

Ныр уыцы кадджын номхыгъды ис Гæздæнты Гайтойы ном дæр. Театр Гæздæнты-фырты сфæлдыстатимæ йæ «ром аздæхта 2023 азы (уæд бæрæггонд цыд фыссæдджы райгуырдты 120 азы). Уыцы зæрдылдарæн цауымæ бастæй театры аивадон разамонæг, Уæрæсейы адæмон артист **Михаил Левитины** фæндонæй сценæйыл æрæвæрдтой роман «Призрак Александра Вольфа»-йы бындурыл арæзт спектакль «Слепые кони Фортуны» (æмæ та уый дæр уыд ацы уацмысæмæ гæсгæ æвæрд фыццаг фæлтæрагæнтæй иу). Романы архайд райдыдта Уæрæсейы XX æнусы фыццаг азты, стæй адарддæр Парижы 30-æм азты. Сæйраг хъайтар – Граждайнаг хæсты азары чы бахауд, уыцы Уæрæсейæй фæсарæнтæм фæли-дзæг журналист-эмигрант. Уый къухæй раджи кæддæр æнæнхæлæг-джы фæмард адæймаг. Æмæ уыцы æвирхъæу цауы цас фылдæр азтæ цæуы, уый бæрц тынгдæр тыхсын кæны эмигранты йæ аххосæй мæрдтæм бацæуæг адæймаджы сурæт – æн-

дæрг... Сæйраг хъайтары ахæм мидхъуырдæхæнтыл, кæддæры цауыл сагъæсыл арæзт у спектаклы сюжет.

Спектаклæн режиссер-æвæрæг у Михаил Левитин, ныгæнæг-æвæрæг – **Гарри Гуммель**, сæйраг хъайтар – Авторы ролы ахъæзыд актер **Евгений Фроленков**, иннæ сценикон фæлгонцтæ сарæзтой **Павел Мамонов, Аллæ Черных, Валерия Столбикова, Андрей Павлов, Петр Кудряшов** æмæ иннæ артисттæ.

Михаил ЛЕВИТИН

«Слепые кони Фортуны»-йыл чы бакуыста, уыцы сфæлдыстатон къорды архайдимæ мæскуыйаг театрзæуæтæ ныридæгæн базонгæ сты, ныр та «Эрмитаж»-ы артисты арæхстдзинадæн аргъгæнæг уыдысты ирыстойнæгтæ – спектакль 24 апрелы æвдсты æрæвæрдзæн Тæбæхсæуыты Балойы номыл академикон театры сценæйыл.

Уыцы театры сценæйыл цæмæн, зæггæ, исчи куы бафæрса, уæд уымæн дæр ис бæлвырд «аххосаг». Хъуыддæг афтæ у, æмæ Ирон театры аивадон разамонæг, РЦИ-Аланийы сгуйхт артист **Уалыты Гиви** у Михаил Левитины раздæры студент, актер æмæ режиссеры дæсныиады сусæгдзинадтæ уый разамындæй ахуыр кодта. Уæдæй нырмæ фæлтæрдджын режиссер æмæ педагогæн æмæ æрыгон актер æмæ режиссерæн ис æнгом сфæлдыстатон бастдзинадтæ...

Спектаклы дзæуджыхъæуккаг премьерæйы агъоммæ «Рæстдзинад»-æн фæдис Михаил Левитинимæ аныхас кæнын фæдæт. Театр «Эрмитаж»-ы аивадон разамонæг нын куыд радзырдта, афтæмæй æхсызгон æнкъарæнтимæ йæхи цæттæ кæны Дзæуджыхъæуимæ радон фембæлдмæ.

Ирон адæмы уæзæггарзондзинадимæ, йæ хæдбындур æмæ хъæздыг культурæимæ рагæй зонгæ дæн. Цалдæр хатты уыдтæн мæ ахуырæниаг Уалыты Гивийы уæзæг – уый мæ алкæддæр фæхоны йæ спектаклтæм. Уыцы фембæлдтыты фæрцы райртæстон ирон адæмы уæздандзинад, кырыкондзинад æмæ иннæ рæсугъд миниуджытæ. Æмæ ныр та уыцы фæзмæнæг миниуджытимæ базонгæ уæвыны фæдæт уыдзæн нæ театры труппæйы уæндæг. Уыдон фыццаг хатт абалц кæндзысты Ирыстонмæ – æмæ уый уыдонæн æцæг зæрдылдарæн цау кæй сундзæн, ууыл æлпындæр дызæрдыг нæ кæнын. Мæхи та амондджыныл нымайын, нæ театры къорды сфæлдыстатимæ ирыстойнæгтæ дæр кæй базонгæ уыдысты, уымæй. Мæ зæрдæ дарын, театр «Эрмитаж»-ы артисты дæсныдзинад æмæ арæхстдзинад ирыстойнаг аивадуардджыты удтæ æмæ зонд дæр кæй фæцагайдысты, ууыл. Табуафси, саккаг кæнут нæ спектаклæм, – загъта Михаил Левитин.

Æмæ ма кæронбæттæны иу хъуыддæг. Режиссеры фæндонæй Ирон театры сценæйыл спектакль «Слепые кони Фортуны»-йы Александр Вольфы ролы ахъæздæн Уалыты Гиви...

СЛАНТЫ Аслан

хæдзарадыл йæ зæрдæ нæ ивы, разыйы дзуапникæмæн ратта. Зæххусджыты размæ цы хæстæ лæууы, уыдонæн сæ ахсджиагдæр – фæзæгæнд хуымтæм базилын. Хæдзарады уыдон ахсынц 300 гектары – мæнæу æмæ хъæбæрхор. Уалдзæджы райдай æмæ суанг хорæфснайæнты афонмæ цы æнæмæнг хъæугæ миналæтæ æмæ хъæдæнтæ бахæссын хъæуы, уыдон рагагъоммæ амалгонд æрцыдысты, æмæ ацы бонты уыцы куысты сæргы лæуд у **Къудухты Алыксандр**.

Колхозы хыгъдхæссæг **Дзюиты Таймураз** нын куыд радзырдта, афтæ-

цæттæ кæнæм. Стæй механизатортæ сæхæдæг дæр дæсны сты алцæмæ дæр, æнæнхæлæджы уавæр нæм искæд иу хатт куы райаы, уæд уайтагъд æмдыкхæй фæнвалынд йæ аиуварс кæнынмæ. Нарторх тауындæ цæттæ стæм, хæрхъæд мыггæ нæм ис, уæдæ хæдзарады сæргълаууæг **Кæсæбиты Барис** æвдæх нæ фарсмæ лæууы, хъуаг нæ ницæмæй уадзы. Фæллойдæнджытæ афойнадыл исынц мызд, цы тыллæг системæ, уымæй дæр æнæхæй нæ фæвæййынц. Стæй æрмæст нæхи куджытыл нæ ауды нæ колхозы сæрдæр, фæлæ ма нæ рох нæ кæны хæдзара-

дæр уыдыстæм æвдисæн æмæ ма дзы, раст зæргæйæй, аходгæ дæр скодтам.

Зæххусæдджы архайды бæрæггæнæнтыл æнæфæзындæг нæ вæййынц æрдзон уавæртæ. Фарон сæ хорæрдæз фыццаг – тыхджын уарынты, фæстæдæр та – дæргъвæтин хус рæстæджы тыххæй зæрдæзæггæ нæ рауад, фæлæ уæддæр бынтон хъæстæг нæ уыдысты. Ныр дæр хуымæллæгæтæ сæ зæрдæ дарынц, хæрзгуйст мæры цы нæмыг ныппарой, уый сæ кæй нæ фæсайдзæн, ууыл.

ГАПБАТЫ Алетæ

Уæлахизмæ цæугæйæ

Фыдыбæстæйы Стыр хæсты 1418 бон

1942 азы, ацы бон, 23 апрелы хæсты – 306-æм бон:
АЕКП(б) Орловы обкомы бюро Брянскы фронты АФСæддон советимæ иумæ рахастой Брянскы хæдты архайæг партизаны къордтæ бауи кæнын æмæ сын иу командæгæнæг саразыны уынаффæ. Областы хуссар-ныгуылæйнаг районы партизаны иугонды командæгæнæгæй фидаргонд æрыд Д.В.Емлютин, комиссарæй – АЕКП(б) Тубчевскы райкомы нымæрддар А.Д.Бондаренко.

«Краснодары крайы, Выселовскы районы Н.К.Крупскаяйы номыл хæууонхæдзарæдон артели хæууонхæдзарæдон нæлгоймаг æмæ сылгоймаг колхозонты сидты тыххæй» ФЭЛКЦ-йы ЦК рахаста Уынаффæ. Фæс-комцæдисы ЦК бахæс кодта фæскомцæдисон организацитæн, цæмæй сæххæм райсой бæлвырд хæстæ сæ колхозты уалдзыгæндтæ цалдæргай гектартæ байтауынаг хъахъхъæнынады фонд æмæ колхозтæ, стæй колхозонтæй немыцаг тыгæнджытæй хыгдард чи æрцыд, уыдонæн æххуысæн.

Белоруссийы КП (б) ЦК рахаста Уынаффæ «Белоруссийы партион организациты сусæг куыст æмæ партизанон эмæлд фæтыгджындæр кæныны мадзæлтты тыххæй».

Ленинградты блокадæйы рæстæг 23 апрелы Невæ ихтæй расыгъдæг, баззадис ма дзы былгæрæтты. Найдзогтæ архайын райдыдтой сæ наутæ æндæр бынæтæм райвыныл.

1943 азы, ацы бон, 23 апрелы – хæсты 671-æм бон:

1943 азы 23 апрелы Новороссийскы бынмæ уæлдæфон тохы фæмард эскадрилийы командæгæнæджы хæдивæг, гвардийы кæстæр лейтенант сылгоймаг тæхæг Евдокия Носаль. Знагты хæцæг æфсад æмæ техникæйыл бомбæтæ калынаг стахтис 354 хатты.

Цæгатат флоты Баренцы денджызы наутæ фæдæлдон кодтой знаджы транспорт.

КП(б) Беларуссийы ЦК рахаста уынаффæтæ «Партизаны æмæ партион разамонджытæ цæттæгæнæн скъола саразыны тыххæй», стæй «Старæг æмæ контрсгарджыты куыст Беларуссийы партизаны къордты фæтыгджындæр кæныны тыххæй». Уыцы уынаффæмæ гæсгæ партизаны бригадтæ æмæ къордты нысангонд цыд сгарджыты куысты командæгæнæджы хæдивæджы бынат.

Ярославы областы, Ярославы районы хæууонхæдзарæдон артел Горчикæйы нæлгоймаг æмæ сылгоймаг колхозонтæ фæсидтысты ССР Цæдисы æппæт колхозтæ, цæмæй пыланæй уæлæмæ байтауи фылдæр гектартæ, фашистæй уæгдгонд чи æрыд æмæ чи цæуы, уыцы районы колхозонтæ æмæ колхозтæн æххуысæн.

1945 азы, ацы бон, 23 апрелы – хæсты 1402-æм бон:

ССР Цæдисы Сæйраг Советы Президиум сфидар кодта Указ «Латвийы ССР-ы Кæсæджы промышленносты цæдисон – республикон Адæмон комиссарат саразыны тыххæй».

1-æг Украинæ фронты æфсæдтæ бацахстой бирæ горæттæ æмæ хуссарварсæй бабырстой Берлинмæ, уыцы-иу рæстæг фронты æфсæдтæ горæт Дрездены цæгат-ныгуылæны 'рдыгæй рацидтысты цæугæдон Эльбæмæ.

2-æг Украинæ фронты æфсæдтæ горæт Годонины хуссар-ныгуылæны 'рдыгæй сусæгд кодтой Чехословакийы горæт Микулов.

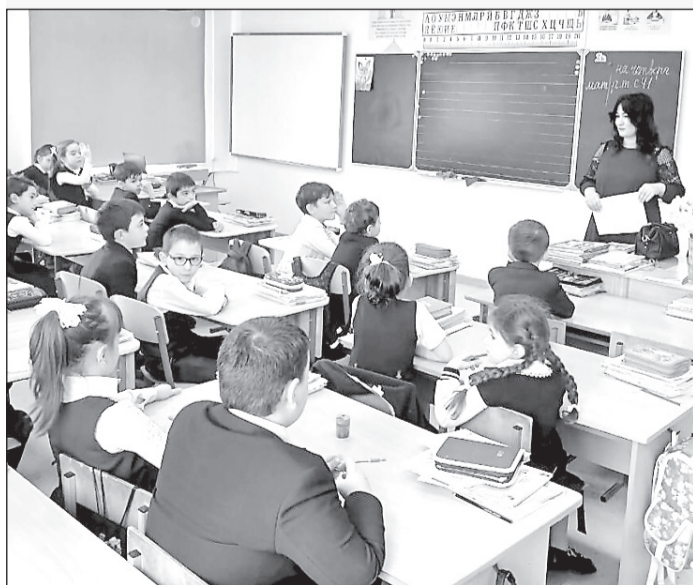
Æрмæг бацæттæ кодта КАСАТЫ Батрадз

Энергетикæ

Æмбарынгæнæн урокутæ

Компани «Россети Цæгат Кавказ»-ы филиал "Цæгкавказэнерго"-йы энергетикæ электрæдзидинады фæткимæ цæгатирстойнаг скъоладзауы зонгæ кæныны куыст дарддæр æххæст кæнынц.

Æрхонкæйы электрон хызты специалисттæ Ногиры 2-æм скъолайы ахуырдауæн амьдтой радон æмбарынгæнæн урок. Хæдзарон электрон дзаумæттæй ныввæл уæгæй пайда кæнын куыд ис, стæй электрон тыгæттæг телтæм æввахс рæн хъазын æмæ трансформаторон дæлстанцæтæм ныхылын цæуылнæ æмбæлы, энергетикæтæ уыдæтты тыххæй хабæрттæ фæсивæдæн радзырдтой.

Компани «Россети Цæгат Кавказ»-ы пресс-службæ

Электрон тыхы цæфæй тæссаг у, зæгъгæ, афтæ фыст кæуыл ис, электрон хызты куджытæ скъоладзауы æргом æхæм сæрмагонд нысантæм аздæхтой. Фæсивæд урочы рæстæг ист зониндзинæдтæ цæмæй хуыздæр рахатой, уый тыххæй сын энергетикæ радтой, электрæдзидинады сæйраг домæнтæ фыст кæм сты, æхæм сыфтæ.

Уæ зæрдыл уын лæууын кæнæм: «Цæгкавказэнерго»-йы специалисттæ электрон тыхы цæфæй сывæллæтты бахизыны фæдл куыст æххæст кæнынц компани «Россети»-йы бæрзондзинады æппæт фæзуатыл архайæг комплексон программæмæ гæсгæ. Ацы азы райдайæнæй нырма энергетикæ нæ республикæйы скъолаты кæй амьдтой, уыцы 22 æмбарынгæнæн урочы архайдтой мин ахуырдауæй фылдæр.

Уалдзыгон куыстытæ

Быдыр базмæлыд

Зæхкусæджы фæллой Арыдоны районы кæддæриддæр уыд кадджын. Тынг уæззау куыст у, адæймагæй домæ уæнгты хъару, быхсондзинад, фидар зондахаст. Зæххытæ хорз бацæттæ кæн, нæмыг дзы байтау, хъæздыг тыллæг дзы сис, цæмæй алы бинонтæн дæр сæ фынтыл уа дзул, халсартæ, дыргытæ, æндæр хъæугæ хойраг.

Æрыдойнаг зæхкусджытæ стыр бавæраг хæссынд нæ республикæйы хæууон хæдзарæды къабазы рæстмæ. Зæгъæм, ивгъуыд аз сæ нарторхы хуымтæй систой 132 840 тоннæйы хор, алы гектарæн дæр йæ бæрæд уыд 74,5 центнеры. Ивгъуыд афæдзы бæрæггæнæнтыл, стæй, абон цы мадзæлттæй пайда кæнынц, уый тыххæй дзуры районы бынæттон хиуынаффæйады администрацийы хæууон хæдзарæды хайады сæйраг специалист Хуылаты Аслан:

«Нартторкуыстгæнæг республикæйы ном Цæгаты Ирыстоныл рагæй ис, æмæ махмæ дæр цы 20 мин гектары ис хуым-зæххытæ, уыдонæн сæ фылдæр хайы байтауæм нарторх. Ацы уалдзæг йæ фæзуат бацахсдæн 18 300 гектары бæрц. Фидæны тыллæгæн хæдзарæдтæ бындул бацæттæ кодтой. Тауинагтæ сæм ис, кувд бынæттон, афтæ фæсарæйнаг селекцийæ дæр. Уыцы-иу рæстæг мæрмæ хæсдзысты минералон хъацæнтæ дæр. Махмæ хуымæххыты алы гæппæл дæр нымæд у, æмæ дзы раст пайда кæнын хъæуы. Æрылыз байтауæм нарторх, сойæ,

халсартæ, холладжы культурутæ. Ивгъуыд азтимæ абаргæйæ, фæхæддæр сты картофы зæххытæ – йæ фæзуат уыдæн æрмæстдæр 30 гектары. Халсарты куыст кæнынц Красногоры зæххыты, ацы аз дзы 25-30 гектарыл æрзайын кæндзысты къабузка, цывзыйы хуызтæ, баклажан æмæ кабачки, – дарддæр дзуры Хуылаты Аслан. Йæ ныхасмæ гæсгæ, картоф æмæ халсарты куыст у вазыгджын, фæлæ зын-архайд, уымæ гæсгæ фæхæддæр сæ фæзуат. Дарддæр йæ тыллæг цы

ГУГКАТЫ Жаннæ

Партион архайд

Номарæн комплекс бафснайдтой

Амæй размæ куыд уыд, афтæ ацы аз дæр Уæлахизы бон агъоммæ политикон парти «Нутонд Уæрæсæ»-йы активисттæ Фыдыбæстæйы Стыр хæсты цыртдзæвæнты фæстæ æмæ хæсты хъæбатырты кадæн арæст номарæн бинагтæ ныввæл кæнынц.

1942 азы фæззæджы карз хæстытæ кæм цыд, æрæджды партиийы уæнгтæ æхæм номарæн комплекс «Дзæуджыхъæу хъахъхъæнынады арæн»-ы фæз бафснайдтой.

– Зиуы архайджытæ – депутаттæ, партиийы фарсæхæджытæ, активисттæ, «æрыгонгвардионтæ» æмæ «Уæлахизы бархионтæ» – зымæджы бамбырдæвæг бырæттæ

бафснайдтой, стæй цыртдзæвæны хæйттæ сахуырстой, – зæгъы партиийы регионалон хайады нымæрддары хæдивæг **Едзойты Марат**. Партион проект «Сыгъдæг бæстæ»-мæ гæсгæ кæй аразынц, уыцы зиутæ ахæццæ уыдзысты Уæлахизы боны онг.

САНАТЫ Альбина

Барæдон фæтк

Паддзахадон сусæгдзинадты аккаг нæ разынд...

Сæрмагонд оперативон-агураг мадзæлтæ саразгæйæ, Аедасдзинады федералон службæйы РЦИ-Аланийы управленийы службæгæнджытæ кæрон сæвæрдтой Дзæуджыхъæуы 39-æдздыд цæрæджы æназæкъон архайдæн.

Оперативон бæрæггæнæнтæм гæсгæ, амьнд нæлгоймаг ныронг службæ кодта Цæгат Ирыстоны Мидхъуыддæгты министрæт дæлхайгæдтæй иуы. Йæ куысты фæткы бындурыл гуырысхойагæн уыд, паддзахадон сусæгдзинадтыл нымæд чи у, уыцы æрмæджытимæ зонгæ кæныны фадат. Уыймæ, 2023 азы июлы гуырысхойаг сусæг æрмæ-

джытæй фæхай кодта, хабæрттæ зонны бар кæмæ нæ уыд, æхæм адæймагæн.

Аедасдзинады федералон службæйы оперативон куджыты æрмæджытæм гæсгæ, Уæрæсæйы Слестгæнæг комитеты цæгатирстойнаг управлени гуырысхойаджы ныхмæ сарæзта уголовон хуыддаг УФ-йы Уголовон кодексы 283-æм статьяйы 1-æм хайы («Паддзахадон сусæгдзинадтæ ахæлиу кæнын») бындурыл.

Слестгæнджытæ иртасынц фыдракæнды æппæт æууæлтæ дæр.

УФ-йы Аедасдзинады федералон службæйы РЦИ-Аланийы управленийы пресс-службæ

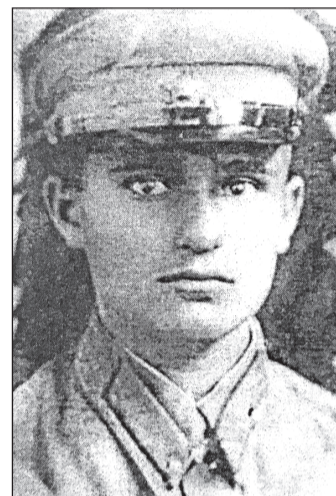
ЦГЪОЙТЫ Федор

АБАЙТЫ Сергей

ДЖИМИТЫ Бимболат

ДЖИМИТЫ Дауырбег

ДЖИМИТЫ Дзамболат

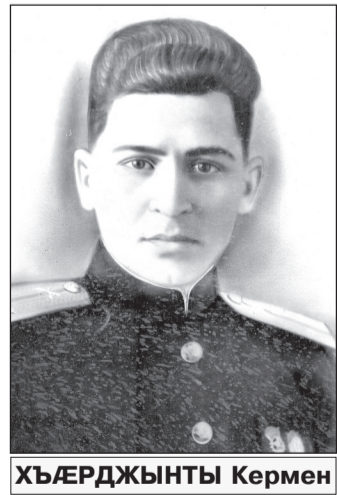
ДЖИМИТЫ Заурбег

ДЖИМИТЫ Темболат

ДЖИМИТЫ Харитон

ХЪÆРДЖЫНТЫ Кермен

ЦАКЪОТЫ Любæ

ЦАКЪОТЫ Алæмæт

ДЗАБАЙТЫ Михал

АЕНЭНИЗ ЦАРДЫ УЧДӨГТӨ

Курдиат

Аивады цаехæр

Медицинайы куджытан аивад араех свэйиы, сæ царды цаеуыл æнцайынд, ахæм фæрæз. ПЛИТЫ Татьяна, Тагъд æххуысы клиникон рынчындоньы сыгъдгыты хайады дохтыр, архайы æмдзæвгæтæ фыссыныл, стæй сæ тæлмац кæныныл. Мыхуыры йын цаеуынд Цæгат æмæ Хуссар Ирыстоны республикон газеттæ æмæ журналтæ. Цалдæр азы фæд-фæдыл сси Уæрæсейы литературон премийы лауреат. Ис сфæлдыстадон æрмæдзæффæ уæ зонгæ кæнæм нæ газеты медицинон фарсыл.

Æз дымгайæн куы радзурин мæ сагъæс...

Дæумæ æппынæдзых куы фæбæллы мæ уд... Мæ цуры ды æнæсцухæй куы уаис, Сыгъдæг уарзт калид дидинæг рæсугъд. Дæ сау цæстыты денджызуа ныхауин, Æрхæндæгæн уæд нал уайд бынат. Æз амондбонтæ ссылгъау нымаин, Хуыцауæй курын алы бон дæ уарзт.

Хьал цæргæс

Мигъты сæрмаæ арвы къуырфы Сау цæргæс тæхы. Сагъæс дæргæйæ иæ хуылфы, Зæххы 'рдæм кæсы.

Зæххыл хуры тынтæ хъазынц, Хæхты тайы мит. Кæрдæджытæ фæзты зайынц, Цæхъ быдыр ныйирид.

Уæлдæг уалдзæджы уæдзæфæй Дунейыл ныхтыхст, Æмæ дидинджыты тæфæй Сæры бацыд тыхст.

Сау цæргæс зылди уæларвты, Агуырда кæйдæр. Уыцы бон иæ тыхулафæтæй Ссагъæс дæн æз дæр.

О, цæргæс! Дæ уд карз рыст Паргом кæн мæнæн. Фæлæ уый иæ суæгæ сагъæс Никæмæн зæгъдзæн.

Рог дымгæ мæ рустыл 'ндзæвы...

Рог дымгæ мæ рустыл 'ндзæвы, Уалдзæджы улæфт. Бур мæй ацы хъарм æхсæвы Рæзынди æххæст.

Мæй иæ тынтæ зæхмæ 'рвиты, 'Рбарухс кодта фæз. Сау арв иæ 'ртывдæй ныйирид и Сурс-урсид и бæрæз.

'Нкъардæй дымгайы хъæбысы Нæдзургæ лæууын, Æмæ ивгъуыд бонты мысгæ, Стъалытæм кæсын.

Дымгæ та мæ рустыл 'ндзæвы, Бамбæрста мæ рис. Цыма райсынмæ фæхъавы Ме 'нкъарды æмбис.

Уæхи бахизут

Хæцгæ нитæ паракатгæнæг – джыбы

Джыбыуа ныйиычты, хуымæтæджы нæ фæзæгъынц. Зонут, ацы тугтыртæ 100 милуан азы размæ кæй равзæрдæсты, уый? Кæд нæ, уæд уын æй хъусын кæнæм. Фæразон хæссынц, цæрынц 10-12 азы. Сты мæргъты (сырддон цынуты, къуырмагæрчыты), кæрчытæ æмæ цыфрты, хилæгойтæ æмæ сасчыты хæринаг. Тугтыртæ ну удгоймагæй иннама хæссынц энифеалит æмæ сафроны нуэй-ну хуызытæ, тугтыр бафтауынд стурты дæр.

Уымæл æмæ тæвд рæтты уарзынд цæрын джыбытæ. Сыбыры 'рдыгæй сæ уæвгæ дæр нæ ссардзынæ. Тас сæ нæу хæх-бæсты дæр – атмосферæйы æлхъывдæд бæрзонд кæм у, уым нæ цæрынц. Джыбыы арæх – Ирыстоны быдыртæ. Апрельы 'мбисæй августмæ, рæстæг хъарм куы хæсса, уæд суанг октябрмæ у сæ царды æппынæдзыхæр рæстæг. Уæлдæфы температурæ кувд ныллагдæр кæны, афтæ джыбыты хъомыс дæр сæфы. Рæстæг хус æмæ тæвд куы хæсса, уæд «фынæй» кæнынц.

Хи сæ кувдæй бахизæн ис? Фыццаджыдæр, зайæгойтæ бæвдзжын æмæ бæрзонд кæм сты, уырвæд скæнут, буар æгасæй дæр чи æмбæрза, ахæм уæлæдæрæс. Джыбытæ нæ уарзынд даричин (гвоздикæ) æмæ эвкалипты, стæй цайы бæласы зейиы тæф. Уымæ гæсгæ буары гом хæйттæ ис байсæрдæн, цайы уилдыжы 'рдæг сæ искæщыны 100 миллилитр донимæ сæмхæццæ кæнгæйæ. Джыбыы хæст банкæрæн нæй, гæнæн ис, æмæ, буарыл ныххæцгæйæ, туг цалдæр бон дæр цыра.

Куы дыл фæхæцæ, уæд бацæуын хъæуы хæстæгдæр медицинаон уагдонмæ, уымæн фадат нæй, уæд та иæ хъæуы пинцетæй сæфтауын. Кæнæ та хъæддхы гæндæхæй, æрм-къухтæ уæлæгæ скæнгæйæ. Иæ гуырдæй буармæ кæм хæстæгдæр у, уым йл хъæуы ныххæцын, æцæг æй ма ныцъыст кæн. Тагъд кæнын нæ хъæуы, сындаггай иæ адьууæрдæм кæн, стæй йыл цадаггай схæц. Иæ сæр буары мидæг хуа-мæ ма баззайа, уæд фæрынчынаы тас у. Хæсты бынат бай-сæрд йод, кæнæ хлоргексидинæй, дæ разы куы нæ уой, уæд та иæ сапонай æрыхс. Джыбыы æгасæй бахæссын хъæуы хæстæгдæр лабораторимæ, уым ын, ПЦР-ы анализ скæнгæйæ, раиртасдзысты, хæстæгæ уыд æмæ тæссаг у фæрынчынаы, æви нæ.

Кæмæй стæм сæрыстыр

Фыццаг ирон профессор-нейрохирург

«Ирыстон, Æрыдон – мæ Райгуырæн бæстæ, ме 'взаг, мæ зæхх. Æрыдон мæ зæрдæйы ис. Уый – мæ кувинаг, мæ бæрæгбон, кæцы æдзухдæр мæмæ ис», – фыста, Мæскуыйы цæргæйæ æмæ кустæйæ, медицинон наукаы доктор, профессор ДЗУГАТЫ Барисы чызг Софья. Нейрохирург, Медицинон наукаы академийы сæры магъы институты лабораторийы сæргълаууæг кæд æнæвдæлон уыд æдзых, уæддæр Ирыстонымæ æнгæм баст уыд.

Хъысмæты афтæ бафæнд-дыд, æвæццæгæн, æмæ фынддæсæздзæд Софья Æрыдоны – райдайæн, стæй та Дзæуджыхъæу-ы скъола каст фæуыны фæстæг ацъд Мæскуымæ, ныры Пироговы номыл медицинаон институты ахуыр кæнынмæ. Фыццаг цæлх-дур – аздæ йын кæй нæ фæг кодта, уый. Иæ гæххæт-тытæ йын уый тыххæй нæ истой. Хъысмæтæй лидзæн нæй, фæзæгъынц. Æви, иæ фыд Бибо номдзыд кæй уыд, уырысы æфсады афицер, уырыссаг-турхаг хæсты Георгийы дзуарæй хорзæхджын кæй уыд, уый йын фæхъæз иæ дарддæры фæндагæн? Цыфæнды ма уæд, уæддæр Советон Цæдисы Руксады адæмон комиссары сæргълаууæг Надеждæ Крупскаяы курдатмæ гæсгæ æрыгон чызг сси институты æппæты æрыгондæр студент.

Æппæты æрыгондæр ахуыргонды ном та йыл сбæт дзууын æхсæвæздзы-дæй, институт иттæг хорз бæрæггæнæнтимæ каст фæуыны фæстæг аспиран-турæйы Демини (Ленины бальзамы сæвæрдта) анатомийы кафедрæйы доцент куы сси, уæд. Номхæссæн сси иæ минæ наукон куыст – докторон диссертаци, цы дæсныиды фæткыл ба-куыста, уымæй пайда код-той æмæ ныр дæр кæнынц æгас дунейы нейрохирург-тæ. Бирæ падзахæдты анатомийы чингуыты уыцы куысты фæтк схуыдтой «Ме-

тод Дзугавой». Ирон сылгоймагыл уæд цыд 35 азы. Дзæвгар рæстæг нæ 'мзæххон лæууыд Нервыты системæйы анатомийы ла-бораторийы сæргъы, кодта зонадон куыст. Француз-заг, немьцаг, чехæг æмæ китайы æвзæгтыл ын мы-хуыры рацъд 50 куысты. Сæ 'мбырдгонд та рухс фæдта Америкæ æмæ Китайы, иæ чинг «Проводящие пути головного мозга в антоге-незе» абон дæр ногæй-ног-мæ мыхуыры уадзынд дунейы алы рæтты.

Иæ удæлдæй архайд æмæ дæсныидæмæ уар-зондзинады фæрцы цал рынчыны скъахта мæлæты дзæмбыгтæй, цал æрыгон дохтыры схизын кодта ме-дицинайы бæрзæндæмæ, уый зын загъуын у. Æрмæст иæ хæрзууджытæ дзурæг сты, паддзахад æмæ йын иæ 'мкусджыты 'хсæн цы стыр кад уыд, уыыл: хорзæхджын æрцъд «Кады Нысан» æмæ «Сырх тырыса»-йы орден-тæ, Константин Ушинский æмæ Николай Пироговы майдантæй, хаста Уæрæ-сейы Федерацийы наукаы сгуыт архайæджы кадджын ном.

Дохтыр амонь

Риссы, риссы мæ зæрдæ...

Уарзондзинады мончты лирикон зарæгæй ист рæнхъытыл нæу иæ ны-хас медицинон наукаы кандидат, кардиологийы хайады сæргълаууæг ТОГЫЗТЫ Асламбеджы чызг Зæринæйæн. Зæрдæ æмæ дадзинты нитæй хæрзæгæ адæймаджы цы тыхсын кæны, уыдоны тыххæй иæ амындзинад-тæ йын хæссæм газеткæсæджы размæ.

Уалдзæг уазалæй тæвдмæ хизыны рæстæг у. Сæмбæлæм йл, нæ буар алыхуызон витаминтæ æмæ минерал-тæй куы фæцух вæйиы, ниты ных-мæ куы сæдхы вæйиы, уыцы рæстæг. Бафтау ма сæм, зымæджы дæргъы адæймаг æхснырсæг æмæ вирусон нитæй фæрынчыны фæстæг йæхи куыд хаты, уый дæр. Раздæр-иу ме-дицинон куджытæ ацы афон арæзтой профилактикон мадзæлттæ, уыдо-нимæ, витаминизаци. Ныр уыдæттæ нал сты, фæлæ иæ зæрдæ æмæ да-дзинтæ уагыл кæмæн не сты, уыцы адæймаг хуамæ зона, хи куыд дарын хъæуы, уымæн æмæ фæтхджындæр вæйиынд сæмæ баст нитæ. Стæй канд уыдон нæ – æппæт нитæ дæр.

Климæты уавæр алы регионты æм-хуызон не сты. Уæлдæфы темпера-турæйы, атмосферæйы æлхъывдæды раив-баив æнæ зынгæ не сты зæрдæ æмæ дадзинты нитыл. Уый вæйиы сæ дзуапп бонхъæды ивдзинæдтæ-н – ныллаг, кæнæ бæрзонд туджы æлхъывдæд. Дзууæрдæм кæй кæны, уым диссагæй ницы ис, адæймаджы буары сконд ахæм у.

Цы хуамæ кæна рынчын? Адæй-маг дохтырмæ æрбацæуы, куы фæр-нынчын вæйиы, уæд. Æнæннæстæн дæр нæ фæллайын амоннæй: дох-тырмæ цæуын хъæуы, цалынымæ нæ фæрынчын дæ, уæдмæ. Низ свæйиы дæргъæвæтин, цалынымæ стыхджын уа, уымæ æнхæлмæ кæсын нæ хъæуы. Рагъау бацæуын хъæуы дохтырмæ, цæмæй дæ фена. Уæлдайдæр уый хауы, зæрдæйы нитæй чи хъæрыз, уыдонмæ. Схизы сæ туджы æлхъыв-дæд бæрзонд нымæцтæм. Адæм хъуы-ды кæнынц, зæрдæ æмæ дадзинты нитæ иу сты, зæгъгæ. Уый раст нæу, æцæгдзиндæйæ та, туджы æлхъывдæд

расайы зæрдæйы нитæ. Гъе, ахæм бастдзинад ис сæ 'хсæн.

Æнæнхæлæджы уавæртæ цæ-мæй ма сæвзæрын кæна уалдзæг, уый тыххæй хи рагагоммæ фенын кæнын хъæуы дохтырæн. Уæд ын фа-дат уыдзæн дзæбæхгæнæн мадзæлт-тæм лæмбынæг æркъасын, æмæ куы хъæуа, уæд хостæм бафтауын, кæнæ дзы цыдæртæ айсынæй. Рауайы афтæ дæр, æмæ адæймаг хостæ нуазы, æх-хуыс ын кæнынц. Фæлæ кæндæр уымс, уымæ фылдæр уалдзæджы – нал. Уый та у, дохтырмæ бацæуын кæд хъæуы, уыцы рæстæг. Фендзæн дæ æмæ уавæрмæ гæсгæ бамбар-дзæн, цы кæнын хъæуы, уый.

Куы нæ æрбацæуы, уæд дæр ин-тернетæй фæззоны, магнитон тымыг-тæ æмæ магуырау кæцы бонтæ сты. Цы мæ фæнды уыцы адæмæн зæ-гъын? Æнæсцухæй нуазут, уæхи хорз куы æнкъарат, уæд дæр, цы хостæ

уын рафистой, уыдон. Ма æнхæлмæ кæсут, цалынымæ фæвзæр уат, уæд-мæ. Уымæн æмæ уын иу академик дæр нæ зæгъдзæн, низ цы сахат фæ-тыхджындæр уыдзæн, уый. Зæрдæ, кæнæ тугдæдзин аскъуына, уымæн та æрвадзæн нæй. Низæй хи бахизын æнцондæр у иæ сдзæбæх кæнынæй. Магнитон тымыгтæ кæд уыдзысты, атмосферæйы æлхъывдæд ныллаг-дæр, кæнæ бæрзонддæр кæд уы-дзæн, уый зонгæйæ, ахæм бонты туд-жы æлхъывдæд æмæ дадзинты цæф арæхдæр хъæуы барын æмæ ныма-йын. Дохтыры амындæй хуамæ зо-нат, цавæр хостæ нуазын хъæуы æмæ сæ бæрц. Рынчын арах фæзæгъы, райсомæй иæ 'лхъывдæд сбæрста, æмæ уыд ныллаг, кæнæ, цас æм-бæлы, уыйас, æмæ хос нал баныста. Бонты дæргъы уæлæмæ ссæуы, изæр-мæ сбæрзонд вæйиы. Нырыккон хос-тæ йæ тынг не 'рыппарынд, суанг ныллаг куы уа, уæд дæр. Сæйрагдæр æй, уæлæмæ схизын нæ бауадзды-сты. Æлхъывдæды раив-баив кæнын нæ хъæуы уадзын. Дохтыртæ æмæ рын-чынты хæс у, цæмæй сындаггай хиза дæлæмæ дæр, стæй – уæлæмæ дæр.

Нæ хъæуы цæхджын хæринаг хæ-рын, тæвд рæстæг адæймаг фылдæр дон нуазы, цæхх та иæ буары уромы. Афтæмæй туджы 'лхъывдæд уæлæмæ схизы.

Æнæниз адæймагæн дæр бонты дæргъы иæ туджы æлхъывдæд иу-хуызон нæ вæйиы. Гæнæн ис, æмæ иæ уæлиуагæй дæр адæймаг нæ фен-кæры, æлхъывдæд сбæргæйæ та бæр-зонд разыны. Ма тæрсын кæнут уæхи, хостæ баназут æмæ банкæлмæ кæс-сут, кæд æрхиздæн, уымæ. Мый-йаг, риу судзгæ рыст куы кæна, уæд нитроглицерин дæлæвзæг бавæрын хъæуы, уымæй рыст хуамæ банцай. Уый нæй, зæгъгæ, уæд æвæстиатæй тагъд æххуысмæ фæдзурт. Æнæниз ут кæддæриддæр!

Радзырд – æцæг хабар

Лæджы бындзæфхад

Низы ныхмæ лæууын ныфхаст æмæ удыхъæдæй хъæддхы адæймагæн дæр æнцон нæу, уæлдайдæр, иæ рынчын дæргъæвæтин куы фæхæссæ, уæд. Уый азары саби куы бахауы, уæд иæ царды рыст, тарст, бых-сондзинад иæ сабудуджы æнкъарентимæ æмдзу фæ-кæнынц. Фæстæдæр, куы рахъомыл вæйиынд, уæд бирæтæ свæйиынд дохтыртæ, медицинон хотæ æмæ æфсымæртæ, сæ алыварс чи вæйиы, уыдонæн та – ныфсы хос. Нæ радзырды хъайтарæн иæ цардвæндаг даргъ æмæ уæрæх кæй уыдзæн, уымæ бæлгæйæ уæ зонгæ кæнæм йæмæ.

Цыппараздзыд Георгийæн Уæнгтæ ивыны федералон центры уыртты хайд сси иæ дыккаг хæдзар. Саулагъз, сауцæст къобор лæппуйы бон райдайы дохтырты 'хсæн, сæмæ фембæлдæй. Райсомæй рынчынтыл куы азылынц, сæ уавæр æхсæвы куыд уыд, уый куы базонынц, уæд ма операцитæ кæнынæ размæ иудадзыг куысты фæдыл ны-хас адарддæр кæнынц хайады тыргъы. Георги зоны, кæд сæм фæтчы бацæуын, сæ къухтæ сын райсын, бæгуы лæгау сæмæ ныхас кæнын. Сæйраг дохтыры хæдвæгæй дзæбæхгæнæг дохтыры онг цыма сæ 'мсæр у, уыйау фæнхæс кæнынц. Лæппу кæд чысыл у, уæддæр зоны, хи куыд дарын хъæуы, уый. Иæ мад, уæдæ та цы фæцис уыцы лæппу, зæгъгæ, йæм агурæг рацæуы. Уый ауын-гæйæ, уæ бон уæхи фæндаг уæд, зæгъгæ, дохтыртæй фæхицæн вæйиы æмæ урс уæрыккау иæ мады фæстæ æнæ у ныххæсæй араст вæйиы. Зоны иæ, мад ын иæ уырг кæй радта, ныр сæ дзууæмæ дæр зилынд хайады медицинон куджытæ.

Мад æмæ фырт æрбадтысты хъæдгæмттæ бæттæн кабинеты рахизæны бандоныл. Операцийы фæстæ рын-чынтæ бирæ уыдысты, сæ 'хсæн рад бацахстой, æмæ 'нхæлмæ кастысты, кæд сæм æрхуадзæн, уымæ. Ге-орги йæхи бæргæ урæдта «ма скæуон»-æй, фæлæ рад куыд хæстæгдæр кодта, афтæ рыстуромыны азарæй иæ хуырымæ схæццæ. Сæ разæй чи бадт рады, уый бахызт кабинетмæ. Лæппу йæхи нал баурæдта æмæ ныккыудта: – Мамаæ, рисгæ та мын кæндзæн. Цом ардыгæй, уый фæстæ 'рбацæудзæстæм.

Цæмæй æмбæрста сывæллон, фæстæдæрмæ йын иргъæвæн кæй нæй, иæ фарсыл цы чысыл боттыла уыд, уый дæр байндзæг, хъæдгом дæр ногæй бæттинаг кæй уыд. Бахызт кабинетмæ донай дзæг цæстытимæ, йæхи бæргæ ныххæддхы кодта, фæлæ та иæ кæуын рай-хуыст.

Сывæллоны кæуынынмæ кувдта, кабинеты фарсмæ цы палатæ уыд, уым рынчынмæ зилæг æнæзонгæ сылгоймаг. Георгийы хъæдгоммæ базылдысты, æмæ мадимæ рахызт кабинетæй. Иæ фарсы тæнæгæй цы хæтæл цыд, уымæ амонгæйæ, кæугæйæ фæрсы иæ мады:

– Мамаæ, æппæн ын иу гыццыл рæстæгмæ нæй раппа-рæн, лæппутимæ куыд хъæзон? – æмæ та ныккыудта.

Æнæзонгæ сылгоймаг рацъд сæ цурмæ æмæ сыв-æллоны раз æрлæууыд.

– Дæ ном цы хуыиы? – кæугæ кæй кодта, уый цæмæй ма бамбара, уый тыххæй йæхиуыл ныххæццæ. Лæппу иæ кæуынаы фендæд, иæ мады хъæбысæй иæм тæриггæддæг каст скодта.

– Георги, – уыд йæ дзуапп.

– Георги, агæбо дын кæнон, æмбæлы?

Сывæллон, о, зæгъгæ, иæ сæр разыны тылд бакод-та. Сылгоймаг æргуыбыр кодта, æмæ, цыма сабийы тыхст æмæ рис йæхимæ райсынмæ хъавыд, афтæ иæ иæ хъæ-бысы аккодта. Саби иæ кæуынаы банцад.

– Цавæр адджинæгтæ уарзыс фылдæр? Лæппу сæ ра-нынмадта.

– Иу чысыл фæлæуу, ныртæккæ дæ разы уыдзысты, – зæгъгæ, сылгоймаг зæрдæ бавæрдта æмæ палатæйæ ра-хаста дзæкълуыдзæг лæвæрттæ.

– Мамаæ, ахуыс ма мын кæн хæссынмæ. Нæ сæ фæ-разын. Цом æмæ сæ адих кæнæм. Ацы стыр гранат мæ дохтыр Денисен радзынæн. Ме 'мбæлттæ дæр мæм æн-хæлмæ кæсынц, – дæрддзæф чи лæууыд, хайады уыцы сабитæм амонгæйæ, сдзырдта Георги æмæ бахудт.

– Тетя, бузныг!

Иæ чысыл къухтæ сивæзта иæ циндзинады аххосагмæ, æмæ йын, гæбо, зæгъгæ, иæ хуырыл атыхст. Фæцæуынд мадимæ рынчындоны тыргъы. Георги ма иу каст фæкодта æнæзонгæ сылгоймагмæ æмæ йæм иæ къух батылдта.

Фарс Бæттытæ кодта ХУЫБИАТЫ Ларисæ

Минуты бæрц худтæй адæймаджы цардыл фондз азы бафты

Дæндæгты дохтыр: – Мæнæ дæ дæндаг, ды та тæргæс кодтай. – Бузныг, дохтыр. Айс ды дæр дæ къæлгæт-джыны къух.

Рæстæг дæр дзæбæх кæны, фæлæ дохтыр – тагъддæр.

– Хуыфыс? – Хуыфын. – Дымсы? – Дымын.

– Цы дымсы? – «Беломор». – «Кæмел»-мæ рахиз. – Цæмæн? «Бело-мор»-æй хуыфт мын асламдæр слæууы.

2000 аз нæ зрæйы размæ: – Уидæгтæ ахæр. Нæ зрæйы 1000 аз: – Уидæгтæ – уый муртæгтæн сты. Бакув.

1850 аз: – Кувын мæнгæн-хæлцц у. Донхос баназ.

1940 аз: – Донхос марг у. Таблеткæтæ баназ.

1985 аз: – Таблеткæтæ нæ 'ххуыс кæнынц. Антибио-тиктæ райс.

2000 аз: – Таблеткæтæй пайда нæй. Уидæгтæ ахæр.

Дохтырмæ 'рбацъд, иæ зæнг бинтæй баст кæмæн уыд, ахæм нæлгоймаг. Дохтыр æй фæрсы:

– Радзур-мæ, цы дыл æрцъд, цæмæй хъаст кæныс?

– Мæ сæр тынг рисы...

– Æмæ дæ зæнг та баст цæмæ у?

– Мæ баст æрбырыд.

Спортивон фидууэг

Футбол

Ахæм хъазт кæй хъæуы?!

Уæрæсейы фыццаг кьорды футболон чемпионаты ивгъуыд сабаты командæтæ акодтой сæ 27-æм хъæзтытæ.

Дзæуджыхъæуы «Алани» уыцы бон йæхи фæзыл (Грознай) фембæлд, чемпионаты 17-æм бынаты чи цæуы, уыцы командæ «Волгарь»-имæ.

«Алани»-йы иузæрдион фарсхæджыты уырныдта, ацы хатт нæ командæ кæй нæл фæкæуыхцы уыздæн æмæ сын рамбулын кæй бантысдзæн, фæлæ та сæ нæ хъæзджытæ фæфыдæнхæл кодтой.

ФК «Алани»-йы рæнхъыты хъæздысты: №1 – Ростислав Солдатенко, №4 – Хъæцмæзты Сослан, №5 – Багаты Алан, №3 – Плиты Константин, №19 – Бутаты Аллон (57' – Хæдæрцаты Алан №77), №11 – Цоциты Алан (68' – Гаглойты Тарас №37), №6 – Заур Тарба (78' – Хуыгаты Алан №8), №7 – Гуырцъыты Батрадз, №15 – Цæллагты Ибрагим, №14 – Ислам Машуков, №10 – Хæдæрцаты Батрадз (68' – Цæраты Алан №22).

Алайнагтæ хъазт райдыдтой размæ цæуыны зондæй. Бæрæг уыд, сæ фарсхæцæг футболуарджыты зæрдæтæ барух кæнын кæй фæнды, уый.

Хъазты дыккаг хай дæр та райдыдта ирстойнагты размæ цыдæй. Пурти фылдæр уыди уыдонмæ. Кьорд хатты сарæзтой хорз уавæртæ хыгд байгом кæнынæн, фæлæ сын суанг 80-æм минутмæ рæстдзæвин фæуын нæ бантыст. Хъазты кæронмæ

ма 10 минуты куы базад, уæд, фысымты ныббырст уромгæйæ, уызджытæ сæ иварон фæзы хъазты фæтк фæхæлдтой, æмæ сæ тæрхонгæнæг 11-метрон цæфæй фæивар кодта. Ацы уавæрæй иттæг хорз спайда кодта Гуырцъыты Батрадз æмæ пурти уызджыты дуары хызыл сæмбæлын кодта. «Алани» размæ рацыд 1:0 хыгдæй æмæ, Грознайы стадионы чи уыди, уыцы ирстойнаг футболуарджыты цинæн кæрон нæл уыд. Хыгагæн, ацы цин бирæ нæ ахаста. 85-æм минутыл та, фысымтæ цы рæдыд æруагтой, уый сраст кæнын нæ дуаргæс Ростислав Солдатенкойæн дæр нæл

бантыст, æмæ «Волгарь»-ы размæбырсæг Вячеслав Кротовы æнæрæдигæ цæфы фæстæ хыгд ссис 1:1. Уымæй ма цыппар минуты фæстæдæр та 89-æм минутыл фæныфсджынуæвæг уызджытæ æвиппайды цы ныббырст ацарæзтой, уымæй алайнагтæ сæ дуар бахъæхъæнынмæ нæл фæцарæхстысты, æмæ «Волгарь»-ы хъæзæг Никитæ Мальяров «Алани»-йы

ахосæгтæ хауынц, куыд хъæзджытæм, афтæ махмæ дæр. Сæ сраст кæныныл хъæуы кусын, æмæ мах ууыл архайæм. Алчидæр хъуамæ сæвта йæ рæдыдыл æмæ архайа сæ аивуарс кæныныл. Ныртæккæ нæ командæ цы уавæры ис, уый, æвæццæгæн, бадомдзæн, ивдзинæдтæ бахæссын куыд хъæзджыты, афтæ тренертæ æмæ клубы иннæ кус-

дуюры бакъуырда дыккаг гол. «Волгарь» фæуæлахиз 2:1.

Зын зæгъæн у, цæмæн афтæ слæмæгъ «Алани»-йы хъазт, цы нæ фаг кæны нæ командæйæн, цæй ахосæй æруадзы уый бæрц рæдыдтытæ. Дæнæмæнг, ацы ахосæгтæй иу у, ныр уал азы нæ футболиттæ фæндагдонты цард кæй кæнын æнæ хи стадионæй, фæлæ та дзы ис æндæр лыггæнинаг фарстатæ дæр.

Уый тыххæй «Алани»-йы сæйраг тренер Евгений Калешин загъта: «Нæ абоны хъазтæй мах нæ хæдæг дæр разы нæ стæм. Æгæр бирæ рæдыдтытæ кæй уыздæм, уымæн йæ

джыты 'хсæн дæр. Мæн уырын, «Алани» та искуы уылдæр кьордымæ кæй рацæудзæн, уый, уымæн æмæ у уыцы бынаты акæг».

Командæты фембæлдтытæ ахицæн сты ахæм хыгдтытæ: «Родина» – «Химки» – 1:2, «СКА-Хабаровск» – «Енисей» – 3:0, «Тюмень» – «Нефтехимик» – 0:3, «Акрон» – ПФК «Кубань» – 6:0, «Ленинградец» – «Сокол» – 0:2, «Алания» – «Волгарь» – 1:2, «КамАЗ» – «Черноморец» – 1:0, «Шинник» – «Динамо» (Махачкала) – 0:1, «Торпедо» – «Арсенал» – 1:1.

Командæты фембæлдтытæ ахицæн сты ахæм хыгдтытæ: «Родина» – «Химки» – 1:2, «СКА-Хабаровск» – «Енисей» – 3:0, «Тюмень» – «Нефтехимик» – 0:3, «Акрон» – ПФК «Кубань» – 6:0, «Ленинградец» – «Сокол» – 0:2, «Алания» – «Волгарь» – 1:2, «КамАЗ» – «Черноморец» – 1:0, «Шинник» – «Динамо» (Махачкала) – 0:1, «Торпедо» – «Арсенал» – 1:1.

БАСКАТЫ Уырызмæг

Фыссынц «Рæстдзинад»-мæ

Зæрдæйы хъарм — адæмæн

Нæ ирон уарзон газет «Рæстдзинад»-ы арах бакæсæн ваййы цымыдисаг æрмæджытæ: фыдæлткккон хабæртæ, нæ диссаджы æгъдæуттæ, нæ разæгъды лæгты тыххæй. Мæнæ та ацы аз хуымгæнæны мæйы фæндæм бон Кировы районы хистæр фæлтæры министрæтæ бакастыты æхсызгонæй ме 'мхъуагæг БЫЗЫККАТЫ Земфирайы уацхуыд «Нæртон æмæ куырыхон» — XX æнусы хæдзардон, партион æмæ советон архайаг Хосонты Кьостайы тыххæй.

Елхоты райгуырд æмæ сьхьомыл Хосонты Дзæмболаты фырт. Куыддæр скола каст фæцис, афтæ райдыдта Фыдыбæстæйы Стыр хæст. Хъæхъæдта нæ райгуырдæн Ирыстон, немываг фашисттæй уæгъд кодта Цæгат Кавказы зæххытæ.

Сæддæздыдæй, уæззау цæфты фæстæ, райдыдта Кьостайæн йæ æхсæнадон куыст. Уыдис йæ райгуырдæн Елхоты колхозы фæскомцæдисонты раздæг, каст фæцис партийы Цæгат Ирыстоны обкомы цур партион-советон скола, куыста фæскомцæдисы райкомы нымæрдæй, колхозы партион кьорды разамонæгæй, колхоз «Кавказ»-ы сæрдарæй. 1965 азы тæнджы мæй та æвзæрст æрцыд партийы Кировы райкомы фыццаг нымæрдæрæй...

Иван Ильин — зындгонд уырыссаг философ йæ рæстæджджы фыста: «Дæ адæмы æцæгæй куы уарзай, уæд ын хъуамæ цæстмæ митæ ма кæнай, йæ аиппытæ йын ма æмбæхсай, фæлæ сыл хъуамæ рæстæрдæйæг, æхсарджынаг дæурай...»

Ахæм хъуыддаг кæнынхъом у, йæхæдæг уд æмæ цардыхæдæй филдар чи у, ахæм адæймаг. Ахæм адæймагæй Кировы районы дзыллæтæ абон дæр ма мысынц Хосонты Дзæмболаты фырт Кьостайы ружмæн. Уый хуызæн адæймагтæй фæзæгъын: «Рæсугъд — йæ удыхæд, рæсугъд — йæ гуырыконд, рæсугъд — йæ хуыдытæ, йæ рацыд æмæ бацыд. Бæкæс æм муырдыгæй дæр æмæ иннæрдыгæй дæр, рабар æй дæлæмæ дæр æмæ уæлæмæ дæр — æгасæй дæр нæртон лæг». Фынддæс азы бакуыстон Кьостайæн Кировы районы. Уый — хæст æмæ фæллойы фæлтæрд, æз — æрыгон журналист.

Хæбæлаты Андрей, Лианты Батрадз æмæ Алиаты Юри, Гайты Уардæз æмæ Дзущаты Дзæмболат, Æлбегаты Аслæнбег æмæ Пагæты Гуыба, Николай Бондарь æмæ Дзæгъойты Сарæ, Милдзыхты Феликс æмæ Хъабанты Мария,

той «Эльхотæ» — ома, цы хъæуы йæ ссардтой, уый номæй. Йæ мыггаг ын схуыдтой «Морская» — денджызонтæ йæ кæй фæрвæзын кодтой, уымæ гæстæг, фыды ном — «Анатольевна», бригады командир хæдæивæг политикон куысты Анатоли Данилович номæй.

Бирæ фæцагуырдытой бригады ветерантæ хæсты фæстæ сабийы фæд. Сæ курдиатмæ гæстæг сгарæн куыст кодтой Хосонты Кьостайы разамындæй Кировы районы партион-советон куджытæ дæр. Æмæ сæ фыдæбон нæ фæдзæгъæл: Гуырдыстоны сæйраг сахар Тбилисы хуыдæн фабрикæтæй иуы мастæрай куыста Кудзаты Русудан — ахæм ном æмæ мыггагæм ласт æрцыд 1942 азы цыппурсы мæй Тбилисы сидзæрты хæдзæрттæй иумæ. Æртын азы фæстæг Джиоты Хадизæт йæ райгуырдæн Елхоты фембæлд йæ мад Нуца æмæ йæ ирвæзынгæнджытимæ.

Иннæ хуыстгонд елхотæг — Моргуты Уырысби. Хæсты ветеран, фæллойгæнджыты депутатты Кировы районы Советы æххæсткомы сæрдар, партийы Алагыры райкомы фыццаг нымæрдæр, партийы Цæгат Ирыстоны обкомы пропагандæ æмæ агитацийы хайды разамонæг, Ирон фыццагæм педагогон училищæйы директор — ахæм уыдис йæ фæллойадон фæндаг. Уырысби дæр Кьостайы хуызæн бирæ хæртзы бащид йæ хъæубæстæн, нæ районæн, уарзон Ирыстонæн...

Ахæм хуыддытæ мæм сæвæзын кодта Бызыккаты Земфирайы æрмæг. Кæронбæттæны ма мæ зæгъын фæнды: Кьоста цы адæмы 'хсæн цард, уым нымæд уыдис æцæг лæгъы. Æххуысæ-иу æм йæхи чи бакуыл кодта, уымæн-иу, йæ уавæр куыд амыдта, афтæ-иу æй сарæзта.

«Кьубалты Солтан, «Иры Стры Ныхас»-ы Кировы районы хайды уынаффæдон сæрдар, ССР-ы Цæдис æмæ Уæрæсейы Журналистты Цæддзты уæнг, Цæгат Ирыстоны культурæйы сгъуыт кусæг

Аудыдта æрыгон кадртыл, ахуыр сæ кодта канд сæ дæсныйадыл кусын нæ, фæлæ ма адæммæ ныхас кæнын, фыдыуæзæг æмæ Райгуырдæн бæстæ уарзын. Стыр аргъ кодта хæсты ветерантæн, йæ хæппæрисей сырæзæд Æрджынараг хъæхъæнджыты кадæн егъуа цыртдзæвæн, кæцы ныр æнусы æмбисы бæрц у рæзгæ фæлтæры хæстон-патриотон хъомылады зындгонддæр бæрцæнтæй иу. Кьоста арах æмбæлдди хистæртæм, ивгъуыд æнусы 60-æм азты кæрон æмæ 70-æм азты райдианы районы фæллойгæнджытæй бирæтæ сæ хъазуатон куысты тыххæй райстойн бæрзонд паддзахадон хæрзиуджытæ: Кочынаы Мария æмæ

Æнæнхъæлæджы цау

Хъыгдардбайафæгæн баххуыс кодта

Æрæджы Дзæуджыхъæуы æфсæнвæндаджы вагзалы раз хæдтулгæ дьууадæсæдзæд Сæрмагы куыд сивта, уый ауыдта Цæгат Ирыстоны медицинаон колледжы æртыккæгæм курсы студенткæ СÆЛБИТЫ Аланæ.

Трамвайæ рахизæг лæппу фæндадджы сæрты фистæг бæлццæттæн дихгонд сæрмагонд тæлмыл куы фæцæйгъордта, уыцы уыс æй æрбацæйцæуæг хæдтулгæ сивта. Транспортон фæрæзы цæфæй асфальтыл æрхауæг лæппу сыстад, дарддæр цалдæр метры азгъордта æмæ та, ногæй куы æрхауд, уæд æм Аланæ батагъд кодта.

Зæххыл хуыссæг сывæллоны цардæн гæсæг кæй нæу æмæ йæ стджытæ иу дæр кæй нæ асаст, уый рахатгæйæ, Аланæ æмæ лæппуы сæвæг хæдтулгæскæрæг Сæрмагы аластой

ДАТИТЫ Ольгæ

Проект

Аивгонд картæ сараздзысты

Цæгат Ирыстоны Адæмон сфæлдыстады республикон хæдзары ацæуæг æмбырды архайджытæ арныхас кодтой нæ республикæйы автономийы сæдæ азы кадæн саразинæг Цæгат Ирыстоны аивгæнæн-куыстадон картæйы арæзтæды æууæлтыл.

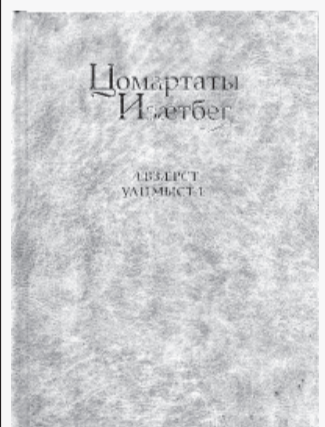
Нæ республикæйы æппæт районтæй дæсгай æрмæдæснытæ архайдысты хуымацæй амынд картæ саразыны хуыддаджджы. Æмбырды архайджыты раз ныхас кæнгæйæ, амынд куыстæдон директор, Цæгат Ирыстоны культурæйы сгъуыт кусæг Лалыты Хъазыбег бахæстæгæнинаг куысты ахадындынад бафиппайдта. Адæмон сфæлдыстады республикон хæдзары хайды разамонæг, аивадиртасæг Остыаты Татъяна йæ 'ромгæдæтæ проектты ахсджиагындынадмæ. Ирыстоны номæй проект «Вышита карта России»-йы чи архайдта, уыцы хуыстгонд æрмæдæсны æмæ педагог Дауыраты Зæлино æмбырды архайджыты раз биноныг ныхас ракодта. Ныртæккæ Мæскуыйы ВДНХ-

йы равдыст-форум «Уæрæсе»-йы кæй æвдисынц, Уæрæсейы уыцы æвæджджы куыд арæзтой, Зæлино уый

рыххæй бæлвырд хабæрттæ радзырдта. Проектты архайджытæ бахæстæгæнинаг куысты лыстæг фæзилæнттыл биноныг æрныхас кодтой. Æмбырды кæрон алы æрмæдæснытæн дæр радтой йæ районы картæйы лыггонд шаблон. КОЦОЙТЫ Адолът

РЕКЛАМА, ХЪУСЫНГЭННÆГТÆ

Зындгонд фыссæг Цомартаты Изæтбег æхсæз томæй сарæзта йæ роман-трилоги «Зынгхуыст бæллицæтæ» уацæтæ æмæ радзырдтæй.

Мыхуыры уал дзы рацыдысты трилогийы фыццаг дьууæ томы. Балхæнæн сæ ис Дзæуджыхъæуы чингъуытæ уæй-гæнæн дуканиты ахæм адристыл: Сабурдзинады проспекты 12-æм хæдзар; Дзанайты Иваны уынджы 55-æм хæдзар (сæйраг базары бакомкомæ); Ирыстойнаг уынджы 14-æм хæдзар (Китайаг фæзы цур). Уæ фæрстытимæ бадзурæн ис ацы телефонгæй: 53-80-13; 8-988-878-21-42.

ХЪУСЫНГЭННÆГ 30 апрелы, дыццæджы, Зджыды уыздæн Аларддзы куыд. Фысымтæ сты æртæ æфсымæры: Цæгæраты Ирбег, Еврик æмæ Мæирбег. Аларды уын рæсугъд арфæтæ ракенæд! Уæ фæрстытимæ æрбадзурæн ис мæнæ ацы телефонгæй: 8-938-861-44-55 (Ирбег).

Номыры радхæссæг редактор — Абайты Эдуард. Рауагды редактор — Гæззаты Фатимæ. Дизайн: 1-аг фарсæн — Халиты Изæ; 2-аг фарсæн — Рубайты Нелли; 3-аг æмæ 4-æм фарсæн — Гуыцмæзты Зæрино. Корректортæ: 1-аг фарсæн — Рæмонты Алино; 2-аг фарсæн — Дзоциты Тамарæ; 3-аг фарсæн — Гаглойты Наташæ; 4-æм фарсæн — Кæлухты Мæтæ.

Table with 4 columns containing contact information for 'Rastdzinaad' newspaper, including registration details, editorial board members, and subscription rates.